

PANEL DYSKUSYJNY

CZY KOMUNIKACJA SPOŁECZNA JEST OBECNIE PIERWSZĄ FILOZOFIĄ?

ABSTRAKTY:

Jan Pleszczyński (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
Specyfika filozofii komunikacji

Problematyka komunikacji (której nie należy utożsamiać z problematyką języka) zawsze znajdowała się na obrzeżach filozofii. Dopiero współcześnie filozofia poświęca komunikacji więcej uwagi. Filozofowie wreszcie dostrzegli, że komunikacja to coś bardzo osobliwego; jest nie tylko relacją więziotwórczą, ale także epistemiczną: ludzka wiedza tworzy się i rozwija w komunikacji. Efektem wielowiekowego zaniedbywania przez filozofów problematyki komunikacji jest to, że zawłaszczyli ją medioznawcy, socjologowie, psychologowie itd. Niemniej jednak zawsze patrzą oni na komunikację bardzo częściowo. Istnieją liczne teorie komunikacji (a przede wszystkim teorie mediów, czyli narzędzi komunikacji), które lokują się zazwyczaj przy konkretnych nazwiskach, filozofia zaś domaga się spojrzenia globalnego – bo tylko takie upoważnia do określenia go jako ujęcia filozoficznego. Domaga się więc ontologii, epistemologii i aksjologii. Filozofia komunikacji musi przekraczać perspektywy humanistyki i nauk społecznych.

W swoim wystąpieniu będę argumentował na rzecz tezy, że w filozofii komunikacji „filozofią pierwszą” jest aksjologia. Na tym polega specyfika filozofii komunikacji i z tego powodu możemy wyróżniać ją jako subdyscyplinę filozoficzną. Aksjologia określa cele komunikacji. „Filozofią drugą” jest epistemologia, która weryfikuje i falsyfikuje cele oraz wskazuje środki ich realizacji. Ontologia, która weryfikuje i falsyfikuje zarówno cele, jak i środki, jest „filozofią trzecią”. Ten porządek: aksjologia – epistemologia – ontologia jest dla filozofii komunikacji bardzo istotny: nadaje jej specyfikę i swoistość.